

Projekt z dnia 28 maja 2014 r.

ROZPORZĄDZENIE

RADY MINISTRÓW

z dnia ..... 2014 r.

w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników i materiałów edukacyjnych

Na podstawie art. 90u ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowe warunki udzielania pomocy uczniom objętym Rządowym programem pomocy uczniom w 2014 r. – „Wyprawka szkolna” ustanowionym uchwałą nr ...../2014 Rady Ministrów z dnia ..... 2014 r. w sprawie Rządowego programu pomocy uczniom w 2014 r. – „Wyprawka szkolna”;
- 2) formy i zakres pomocy;
- 3) tryb postępowania w sprawie udzielania pomocy.

§ 2. 1. Pomoc w formie dofinansowania zakupu podręczników do kształcenia ogólnego lub podręczników do kształcenia w zawodach, dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania jest udzielana uczniom uczęszczającym w roku szkolnym 2014/2015 do klas II, III lub VI szkoły podstawowej, klas II, III lub VI ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia, klasy III szkoły ponadgimnazjalnej: zasadniczej szkoły zawodowej, liceum ogólnokształcącego lub technikum, klasy VI ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia, klasy VI ogólnokształcącej szkoły sztuk pięknych, klasy III liceum plastycznego, klasy III lub IX ogólnokształcącej szkoły baletowej.

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917, Nr 216, poz. 1370 i Nr 235, poz. 1618, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206, Nr 56, poz. 458, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1705, z 2010 r. Nr 44, poz. 250, Nr 54, poz. 320, Nr 127, poz. 857 i Nr 148, poz. 991, z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 139, poz. 814, Nr 149, poz. 887 i Nr 205, poz. 1206, z 2012 r. poz. 941 i 979, z 2013 r. poz. 87, 827, 1191, 1265, 1317 i 1650 oraz z 2014 r. poz. 7, 290, 538, 598 i 642.

2. Pomoc w formie dofinansowania zakupu podręczników do kształcenia ogólnego, w tym podręczników do kształcenia specjalnego, lub podręczników do kształcenia w zawodach, dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, jest udzielana uczniom:

- 1) słabowidzącym,
- 2) niesłyszącym,
- 3) słabosłyszącym,
- 4) z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim,
- 5) z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym,
- 6) z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją,
- 7) z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera,
- 8) z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność wymieniona w pkt 1–7

– posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 71b ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, uczęszczającym w roku szkolnym 2014/2015 do szkół dla dzieci i młodzieży: szkół podstawowych, z wyjątkiem klasy I, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych: zasadniczych szkół zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników lub szkół specjalnych przysposabiających do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, lub do ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia, z wyjątkiem klasy I, ogólnokształcących szkół muzycznych II stopnia, ogólnokształcących szkół sztuk pięknych, liceów plastycznych lub ogólnokształcących szkół baletowych.

3. W przypadku uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym, dofinansowanie obejmuje również zakup materiałów edukacyjnych, o których mowa w art. 3 pkt 24 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty²⁾.

4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się do uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest upośledzenie umysłowe w stopniu

---

²⁾ Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 2315).

umiarkowanym lub znacznym, uczęszczających w roku szkolnym 2014/2015 do klasy I szkoły podstawowej, w przypadku gdy uczniowie ci korzystają z podręcznika do zajęć z zakresu edukacji: polonistycznej, matematycznej, przyrodniczej i społecznej, zapewnionego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, o którym mowa w art. 22a ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty²⁾.

5. Pomocy udziela się uczniom, o których mowa w ust. 1, pochodzącym z rodzin, w których dochód na osobę w rodzinie, nie przekracza kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, o którym mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1456, 1623 i 1650).

6. W przypadkach określonych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182, z 2012 r. poz. 1544 i 1548 oraz z 2013 r. poz. 509) pomoc może być udzielona uczniom, o których mowa w ust. 1, pochodzącym z rodzin, w których dochód na osobę w rodzinie przekracza kryterium dochodowe, o którym mowa w ust. 5.

7. Liczba uczniów, którym zostanie udzielona pomoc, o której mowa w ust. 6, nie może przekroczyć w danej gminie 5% ogólnej liczby uczniów, o których mowa w ust. 1, z wyjątkiem uczniów szkół prowadzonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz uczniów szkół prowadzonych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa.

8. W przypadku szkół prowadzonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego liczba uczniów, którym zostanie udzielona pomoc, o której mowa w ust. 6, nie może przekroczyć 5% ogólnej liczby uczniów klas II, III lub VI ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia, klasy VI ogólnokształcących szkół muzycznych II stopnia, klasy VI ogólnokształcących szkół sztuk pięknych, klasy III liceów plastycznych oraz klas III lub IX ogólnokształcących szkół baletowych, prowadzonych przez tego ministra.

9. W przypadku szkół prowadzonych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa liczba uczniów, którym zostanie udzielona pomoc, o której mowa w ust. 6, nie może przekroczyć 5% ogólnej liczby uczniów klasy III szkół ponadgimnazjalnych rolniczych prowadzonych przez tego ministra.

§ 3. 1. Wartość pomocy, o której mowa w § 2, nie może przekroczyć kwoty:

- 1) 225 zł – dla ucznia klasy II lub III szkoły podstawowej albo dla ucznia klasy II lub III ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia;

2) 225 zł – dla ucznia:

- a) słabowidzącego,
- b) niesłyszącego,
- c) słabosłyszącego,
- d) z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim,
- e) z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją,
- f) z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera,
- g) z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność wymieniona w lit. a–f

– posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 71b ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, realizującego kształcenie w klasie II lub III szkoły podstawowej albo w klasie II lub III ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia, który nie korzysta z podręczników do kształcenia specjalnego dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania;

3) 225 zł – dla ucznia:

- a) z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym,
- b) z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym

– posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 71b ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, realizującego kształcenie w klasie II–VI szkoły podstawowej lub w gimnazjum, który nie korzysta z podręczników do kształcenia specjalnego dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, lub realizującego kształcenie w szkole ponadgimnazjalnej, z zastrzeżeniem pkt 15;

4) 770 zł – dla ucznia:

- a) niesłyszącego,
- b) z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim,
- c) z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność wymieniona w lit. a i b

– posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 71b ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, realizującego

kształcenie w klasie II lub III szkoły podstawowej albo w klasie II lub III ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia, który korzysta z podręczników do kształcenia specjalnego dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, z zastrzeżeniem ust. 2;

5) 770 zł – dla ucznia:

- a) z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym,
- b) z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym

– posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 71b ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, realizującego kształcenie w klasach II–VI szkoły podstawowej lub w gimnazjum, który korzysta z podręczników do kształcenia specjalnego dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, z zastrzeżeniem ust. 2;

6) 325 zł – dla ucznia klasy VI szkoły podstawowej, dla ucznia klasy VI ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia lub dla ucznia klasy III ogólnokształcącej szkoły baletowej;

7) 325 zł – dla ucznia:

- a) słabowidzącego,
- b) niesłyszącego,
- c) słabosłyszącego,
- d) z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim,
- e) z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją,
- f) z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera,
- g) z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność wymieniona w lit. a–f

– posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 71b ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, realizującego kształcenie w klasach IV–VI szkoły podstawowej, w klasach IV–VI ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia lub w klasach I–III ogólnokształcącej szkoły baletowej, który nie korzysta z podręczników do kształcenia specjalnego dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania;

8) 770 zł – dla ucznia:

- a) niesłyszącego,

- b) z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim,
  - c) z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność wymieniona w lit. a i b
- posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 71b ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, realizującego kształcenie w klasach IV–VI szkoły podstawowej, w klasach IV–VI ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia lub w klasach I–III ogólnokształcącej szkoły baletowej, który korzysta z podręczników do kształcenia specjalnego dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, z zastrzeżeniem ust. 2;
- 9) 350 zł – dla ucznia:
- a) słabowidzącego,
  - b) niesłyszącego,
  - c) słabosłyszącego,
  - d) z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim,
  - e) z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją,
  - f) z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera,
  - g) z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność wymieniona w lit. a–f
- posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 71b ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, realizującego kształcenie w gimnazjum, w klasach I–III ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia, w klasach I–III ogólnokształcącej szkoły sztuk pięknych lub w klasach IV–VI ogólnokształcącej szkoły baletowej, który nie korzysta z podręczników do kształcenia specjalnego dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania;
- 10) 607 zł – dla ucznia:
- a) niesłyszącego,
  - b) z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim,
  - c) z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność wymieniona w lit. a i b
- posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 71b ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, realizującego

kształcenie w gimnazjum, w klasach I-III ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia, w klasach I-III ogólnokształcącej szkoły sztuk pięknych lub w klasach IV-VI ogólnokształcącej szkoły baletowej, który korzysta z podręczników do kształcenia specjalnego dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, z zastrzeżeniem ust. 2;

11) 390 zł – dla ucznia klasy III zasadniczej szkoły zawodowej;

12) 390 zł – dla ucznia:

- a) słabowidzącego,
- b) niesłyszącego,
- c) słabosłyszącego
- d) z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim,
- e) z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją,
- f) z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera,
- g) z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność wymieniona w lit. a-f

– posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 71b ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, realizującego kształcenie w zasadniczej szkole zawodowej;

13) 445 zł – dla ucznia klasy III liceum ogólnokształcącego lub klasy III technikum, dla ucznia klasy VI ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia, dla ucznia klasy VI ogólnokształcącej szkoły sztuk pięknych, dla ucznia klasy III liceum plastycznego lub dla ucznia klasy IX ogólnokształcącej szkoły baletowej;

14) 445 zł – dla ucznia:

- a) słabowidzącego,
- b) niesłyszącego,
- c) słabosłyszącego,
- d) z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim,
- e) z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją,
- f) z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera,
- g) z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność wymieniona w lit. a-f

– posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 71b ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, realizującego

kształcenie w liceum ogólnokształcącym, w klasach IV–VI ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia, w klasach IV–VI ogólnokształcącej szkoły sztuk pięknych, liceum plastycznym, w klasach VII–IX ogólnokształcącej szkoły baletowej lub w technikum;

- 15) 225 zł – dla ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 71b ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, realizującego kształcenie w szkole specjalnej przysposabiającej do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku, gdy jedną z niepełnosprawności jest upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym.
- 16) 175 zł – dla ucznia z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla ucznia z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku, gdy jedną z niepełnosprawności jest upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym, posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 71b ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, realizującego kształcenie w klasie I szkoły podstawowej – w przypadku gdy nie korzysta z podręcznika do zajęć z zakresu edukacji: polonistycznej, matematycznej, przyrodniczej i społecznej, zapewnionego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, o którym mowa w art. 22ad ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty²⁾.

2. W przypadku gdy uczeń, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, 5, 8 i 10, korzysta z części podręczników do kształcenia ogólnego, niebędących podręcznikami do kształcenia specjalnego, dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, lub materiałów edukacyjnych, koszt ich nie może być wyższy niż:

- 1) w przypadku uczniów, o których mowa w ust. 1 pkt 4 i 5 – 25% kwoty 770 zł;
- 2) w przypadku uczniów, o których mowa w ust. 1 pkt 8 – 40% kwoty 770 zł;
- 3) w przypadku uczniów, o których mowa w ust. 1 pkt 10 – 50% kwoty 607 zł.

§ 4. 1. Pomoc, o której mowa w § 2, jest udzielana na wniosek rodziców ucznia (prawnych opiekunów, rodziców zastępczych), pełnoletniego ucznia, a także nauczyciela, pracownika socjalnego lub innej osoby, za zgodą przedstawiciela ustawowego lub rodziców zastępczych.

2. Wniosek składa się do dyrektora szkoły, do której uczeń będzie uczęszczał w roku szkolnym 2014/2015.

3. Wniosek składa się w terminie ustalonym odpowiednio przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, właściwego dla siedziby szkoły.

4. Wniosek o przyznanie pomocy uczniowi:

- 1) ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia, ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia, ogólnokształcącej szkoły sztuk pięknych, liceum plastycznego i ogólnokształcącej szkoły baletowej, prowadzonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego,
- 2) szkoły ponadgimnazjalnej rolniczej prowadzonej przez ministra właściwego do spraw rolnictwa

– składa się w terminie ustalonym odpowiednio przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego lub ministra właściwego do spraw rolnictwa.

5. Do wniosku należy dołączyć zaświadczenie o wysokości dochodów. W uzasadnionych przypadkach do wniosku można dołączyć – zamiast zaświadczenia o wysokości dochodów – oświadczenie o wysokości dochodów.

6. W przypadku ubiegania się o pomoc dla ucznia, którego rodzina korzysta ze świadczeń rodzinnych w formie zasiłku rodzinnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego, można przedłożyć – zamiast zaświadczenia o wysokości dochodów – zaświadczenie o korzystaniu ze świadczeń rodzinnych w formie zasiłku rodzinnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego.

7. W przypadku ubiegania się o pomoc dla ucznia, o którym mowa w § 2 ust. 2, do wniosku – zamiast zaświadczenia o wysokości dochodów – należy dołączyć kopię orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wydanego przez publiczną poradnię psychologiczno-pedagogiczną, w tym poradnię specjalistyczną.

8. W przypadku ubiegania się o pomoc dla ucznia, o którym mowa w § 2 ust. 6, do wniosku – zamiast zaświadczenia o wysokości dochodów – należy dołączyć uzasadnienie.

§ 5. 1. Dyrektor szkoły, w tym szkoły prowadzonej przez osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego, osoby fizyczne, ministra właściwego do spraw środowiska lub Ministra Obrony Narodowej, sporządza listę uczniów uprawnionych do otrzymania pomocy, w tym uczniów, o których mowa w § 2 ust. 2 i 6, oraz przekazuje ją odpowiednio wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta, właściwemu ze względu na siedzibę szkoły.

2. W przypadku ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia, ogólnokształcących szkół muzycznych II stopnia, ogólnokształcących szkół sztuk pięknych, liceów plastycznych i

ogólnokształcących szkół baletowych, prowadzonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, dyrektor szkoły przekazuje listę uczniów uprawnionych do otrzymania pomocy, w tym uczniów, o których mowa w § 2 ust. 2 i 8, ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

3. W przypadku szkół ponadgimnazjalnych rolniczych prowadzonych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa, dyrektor szkoły przekazuje listę uczniów uprawnionych do otrzymania pomocy, w tym uczniów, o których mowa w § 2 ust. 2 i 9, ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa.

§ 6. 1. Po otrzymaniu listy uczniów, w tym listy uczniów szkół prowadzonych przez osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego, osoby fizyczne, ministra właściwego do spraw środowiska lub Ministra Obrony Narodowej, odpowiednio wójt, burmistrz lub prezydent miasta informuje dyrektora szkoły o liczbie uczniów zakwalifikowanych do otrzymania pomocy, o których mowa w § 2 ust. 6.

2. W przypadku ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia, ogólnokształcących szkół muzycznych II stopnia, ogólnokształcących szkół sztuk pięknych, liceów plastycznych i ogólnokształcących szkół baletowych, prowadzonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego informuje dyrektora szkoły o liczbie uczniów zakwalifikowanych do otrzymania pomocy, o których mowa w § 2 ust. 8.

3. W przypadku szkół ponadgimnazjalnych rolniczych prowadzonych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa, minister właściwy do spraw rolnictwa informuje dyrektora szkoły o liczbie uczniów zakwalifikowanych do otrzymania pomocy, o których mowa w § 2 ust. 9.

§ 7. Dyrektor szkoły, po analizie wniosków dotyczących uczniów, o których mowa w § 2 ust. 6, 8 i 9, oraz zgodnie z informacją o liczbie uczniów zakwalifikowanych do otrzymania pomocy, o której mowa w § 6, podejmuje decyzję w sprawie przyznania pomocy.

§ 8. 1. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta przekazuje środki na pomoc, o której mowa w § 2, na rachunek bankowy szkoły prowadzonej przez gminę.

2. W przypadku ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia, ogólnokształcących szkół muzycznych II stopnia, ogólnokształcących szkół sztuk pięknych, liceów plastycznych i ogólnokształcących szkół baletowych, prowadzonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, środki na pomoc, o której mowa w § 2,

przekazuje minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, na rachunek bankowy szkoły.

3. W przypadku szkół ponadgimnazjalnych rolniczych prowadzonych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa, środki na pomoc, o której mowa w § 2, przekazuje minister właściwy do spraw rolnictwa, na rachunek bankowy szkoły.

4. Dyrektor szkoły, o której mowa w ust. 1–3, zwraca rodzicom uczniów (prawnym opiekunom, rodzicom zastępczym) lub pełnoletnim uczniom koszt zakupu podręczników do kształcenia ogólnego, w tym podręczników do kształcenia specjalnego, lub podręczników do kształcenia w zawodach, dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, a w przypadku uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym – również koszt zakupu materiałów edukacyjnych, po przedłożeniu dowodu zakupu, do wysokości wartości pomocy, o której mowa w § 3.

5. W przypadku szkół prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego inne niż gminy, osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego, osoby fizyczne, ministra właściwego do spraw środowiska lub Ministra Obrony Narodowej koszt zakupu podręczników do kształcenia ogólnego, w tym podręczników do kształcenia specjalnego, lub podręczników do kształcenia w zawodach, dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, a w przypadku uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym – również koszt zakupu materiałów edukacyjnych po przedłożeniu dowodu zakupu, do wysokości wartości pomocy, o której mowa w § 3, zwraca odpowiednio wójt, burmistrz lub prezydent miasta, właściwy ze względu na siedzibę szkoły.

6. W przypadku zakupów indywidualnych dowodem zakupu podręczników do kształcenia ogólnego, w tym podręczników do kształcenia specjalnego, lub podręczników do kształcenia w zawodach, dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, a w przypadku uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym – również zakupu materiałów edukacyjnych, jest

faktura VAT wystawiona imiennie na ucznia, rodzica (prawnego opiekuna, rodzica zastępczego), rachunek, paragon lub oświadczenie o zakupie odpowiednio podręczników lub materiałów edukacyjnych.

7. W przypadku złożenia oświadczenia, o którym mowa w ust. 6, do oświadczenia należy dołączyć informację o rozliczeniu wydatków tylko w ramach Rządowego programu pomocy uczniom w 2014 r. – „Wyprawka szkolna”.

8. W przypadku zakupu podręczników do kształcenia ogólnego, w tym podręczników do kształcenia specjalnego, lub podręcznika do kształcenia w zawodach, dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, a w przypadku uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym – również zakupu materiałów edukacyjnych, dla grupy uczniów, koszt zakupu tych podręczników lub materiałów edukacyjnych jest zwracany rodzicom uczniów (prawnym opiekunom, rodzicom zastępczym) lub pełnoletnim uczniom do wysokości wartości pomocy, o której mowa w § 3, po przedłożeniu potwierdzenia zakupu zawierającego: imię i nazwisko ucznia, klasę, do której uczeń będzie uczęszczał, adres szkoły, wykaz zakupionych podręczników lub materiałów edukacyjnych, kwotę zakupu, datę zakupu i czytelny podpis osoby dokonującej zakupu. Potwierdzenie wystawia podmiot dokonujący zakupu, na podstawie faktury VAT i listy uczniów, dla których zakupiono podręczniki i materiały dydaktyczne.

§ 10. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

PREZES RADY MINISTRÓW

UZASADNIENIE

W związku z podjęciem w dniu ..... przez Radę Ministrów uchwały Nr ...../2014 w sprawie Rządowego programu pomocy uczniom w 2014 r. – „Wyprawka szkolna”, projektowane rozporządzenie określa szczegółowe warunki udzielania pomocy w formie dofinansowania zakupu podręczników do kształcenia ogólnego lub podręczników do kształcenia w zawodach, dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania dla uczniów uczęszczających w roku szkolnym 2014/2015 do klas II, III lub VI szkoły podstawowej, klasy III szkoły ponadgimnazjalnej, tj. zasadniczej szkole zawodowej, liceum ogólnokształcącym lub technikum, klas II, III lub VI ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia, klasy VI ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia, klasy VI ogólnokształcącej szkoły sztuk pięknych, klasy III liceum plastycznego, klasy III lub IX ogólnokształcącej szkoły baletowej.

Ponadto, pomocą w zakresie dofinansowania zakupu podręczników do kształcenia ogólnego, w tym podręczników do kształcenia specjalnego, lub podręczników do kształcenia w zawodach, dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania są objęci także uczniowie słabowidzący, niesłyszący, słabosłyszący, z niepełnosprawnością ruchową, w tym afazją, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym oraz uczniowie z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność wymieniona wyżej, posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 71b ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), uczęszczający w roku szkolnym 2014/2015 do szkół podstawowych, z wyjątkiem klasy I, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, tj. zasadniczych szkół zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników lub szkół specjalnych przysposabiających do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub do ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia, z wyjątkiem klasy I, ogólnokształcących szkół muzycznych II stopnia, ogólnokształcących szkół sztuk pięknych, ogólnokształcących szkół baletowych lub liceów plastycznych.

W przypadku uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym, dofinansowanie obejmuje również zakup materiałów edukacyjnych, o których mowa w § 3 pkt 3 projektu rozporządzenia.

Materiały edukacyjne dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi,

w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym są to, w szczególności, książki pomocnicze, karty pracy, ćwiczenia rewalidacyjne oraz opracowania wykorzystywane w edukacji przedszkolnej, które są wykorzystywane przez nauczycieli w procesie kształcenia tych uczniów.

Równocześnie uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniowie z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym uczęszczający do klasy I szkoły podstawowej mają prawo do otrzymania pomocy w formie pełnego dofinansowania na zakup materiałów edukacyjnych, w przypadku gdy uczniowie ci nie korzystają z podręcznika do zajęć z zakresu edukacji: polonistycznej, matematycznej, przyrodniczej i społecznej. Podręczniki te będzie zapewniał minister właściwego do spraw oświaty i wychowania, zgodnie z art. 22ad ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹).

Projekt rozporządzenia określa formę pomocy oraz beneficjentów, którzy z pomocy mogą skorzystać. Pomoc w formie dofinansowania zakupu podręczników lub materiałów edukacyjnych jest jedną z dostępnych form realizacji zadania dotyczącego wyrównywania szans edukacyjnych uczniów pochodzących z rodzin o niskim statusie ekonomicznym oraz uczniów niepełnosprawnych.

W ramach programu pomoc przysługuje:

- uczniom pochodzącym z rodzin, w których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1456, z późn. zm.),
- uczniom pochodzącym z rodzin niespełniających kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, w przypadkach określonych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182, z późn. zm.), na podstawie decyzji dyrektora szkoły, do której uczęszcza uczeń, uwzględniającej lokalne warunki ekonomiczne i społeczne,
- uczniom niepełnosprawnym uczęszczającym w roku szkolnym 2014/2015 do szkół dla dzieci i młodzieży: szkół podstawowych, z wyjątkiem klasy I, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych: zasadniczych szkół zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników lub szkół specjalnych przysposabiających do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, lub do ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia, z wyjątkiem klasy I, ogólnokształcących szkół

---

¹ Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 2315).

- muzycznych II stopnia, ogólnokształcących szkół sztuk pięknych, liceów plastycznych lub ogólnokształcących szkół baletowych,
- uczniom z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniom z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym uczęszczającym do klasy I szkoły podstawowej, w przypadku gdy uczniowie ci nie korzystają z podręcznika do zajęć z zakresu edukacji: polonistycznej, matematycznej, przyrodniczej i społecznej, zapewnionego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, o którym mowa w art. 22a ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹⁾.

W 2014 r. ze względu na działania Rządu nakierowane na zapewnienie uczniom klas I szkoły podstawowej bezpłatnych podręczników nie będą oni odbiorcami pomocy w Rządowym programie pomocy uczniom „Wyprawka szkolna”. Wyjątek od tego założenia stanowią uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym lub z niepełnosprawnością sprzężoną, w skład której wchodzi ww. upośledzenie, którzy w klasie I szkoły podstawowej mogą otrzymać dofinansowanie na zakup materiałów edukacyjnych, w przypadku kiedy uczniowie ci nie będą korzystać z podręcznika do zajęć z zakresu edukacji: polonistycznej, matematycznej, przyrodniczej i społecznej, zapewnionego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

W ocenie Ministerstwa Edukacji Narodowej uczniowie pochodzący z rodzin o niskim statusie ekonomicznym, w większym stopniu niż pozostali narażeni są na niepowodzenia edukacyjne związane z problemami ekonomicznymi rodziny. Brak środków finansowych na podstawowe potrzeby w gospodarstwie rodzinnym powoduje także ograniczenia w dostępie do pełnego wyposażenia dziecka w podręczniki.

Początek edukacji szkolnej wiąże się z dużym przeżyciem emocjonalnym. Działania, które wspierają adaptację ucznia do nowych warunków należy zaliczyć do korzystnych, zarówno dla samego dziecka i jego rodziców, jak i dla przyszłej pracy dydaktyczno-wychowawczej szkoły. Pomagając rodzicom uczniów klas II i III szkół podstawowych oraz klas II i III ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia poprzez dofinansowanie zakupu podręczników pośrednio motywujemy dzieci do większego wysiłku intelektualnego.

W 2014 r. możliwość dofinansowania do zakupu podręczników otrzymają również uczniowie klasy VI szkoły podstawowej, klasy III szkół ponadgimnazjalnych oraz uczniowie odpowiednich klas szkół artystycznych, tj. klasy VI ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia, klasy VI ogólnokształcącej szkoły sztuk pięknych, klasy III liceum plastycznego, klasy III lub IX ogólnokształcącej szkoły baletowej, które prowadzą nauczanie w oparciu o nową podstawę programową kształcenia ogólnego.

Dodatkowo, wprowadzono również możliwość dofinansowania zakupu podręczników do kształcenia w zawodach, co wynika z wdrożenia od dnia 1 września 2012 r. w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe nowej podstawy programowej kształcenia w zawodach, określonej w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184).

Wprowadzone zmiany w podstawie programowej wiążą się ze zmianą dotychczasowych pozycji wydawniczych.

Uprzedzając zatem możliwość wystąpienia trudności związanych z nabyciem nowych podręczników w rodzinach o niskich dochodach, projekt rozporządzenia uwzględnia grupę uczniów rozpoczynających naukę w szkołach prowadzących nauczanie w oparciu o nową podstawę programową kształcenia ogólnego lub kształcenia w zawodach.

Ponadto, w ramach programu, pomoc przysługuje uczniom słabowidzącym, niesłyszącym, słabosłyszącym, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym oraz uczniom z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność wymieniona wyżej, posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 71b ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, uczęszczającym w roku szkolnym 2014/2015 do szkół dla dzieci i młodzieży: podstawowych, w wyjątkiem klasy I, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, tj. zasadniczych szkół zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników, szkół specjalnych przysposabiających do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, lub do ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia, z wyjątkiem klasy I, ogólnokształcących szkół muzycznych II stopnia, ogólnokształcących szkół sztuk pięknych, ogólnokształcących szkół baletowych lub liceów plastycznych.

W 2014 r. do programu włączeniu zostali uczniowie słabosłyszący, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera. Dla tych uczniów przewiduje się dofinansowanie do podręczników do kształcenia ogólnego lub podręczników do kształcenia w zawodach, bez możliwości uzyskania dofinansowania do podręczników do kształcenia specjalnego. Wynika to z tego, że obecnie na rynku nie ma podręczników do kształcenia specjalnego przeznaczonych dla tej grupy uczniów. Tym samym program obejmuje pomocą wszystkich uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, z wyjątkiem uczniów niewidomych, dla których podręczniki zapewnione są w odrębnym trybie.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 września 2008 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające

w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz. U. Nr 173, poz. 1072) w wydawanym orzeczeniu wskazywana jest niepełnosprawność lub niepełnosprawności składające się na niepełnosprawności sprzężone, z uwagi na które uczeń wymaga kształcenia specjalnego. W przypadku orzeczeń wydanych na podstawie ww. rozporządzenia organ prowadzący szkołę może w sposób jednoznaczny wskazać w przypadku niepełnosprawności sprzężonych grupy dzieci słabowidzących, niesłyszących, słabosłyszących, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera lub z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym.

W przypadku grupy uczniów, którzy otrzymali orzeczenie przed dniem 15 października 2008 r. (na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2001 r. w sprawie orzekania o potrzebie kształcenia specjalnego lub indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży oraz wydawania opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, a także szczegółowych zasad kierowania do kształcenia specjalnego lub indywidualnego nauczania – Dz. U. Nr 13, poz. 114, z późn. zm.) w orzeczeniach wydawanych przez poradnię brak było wskazania rodzaju niepełnosprawności stanowiących niepełnosprawności sprzężone. Dlatego dla zachowania pełnej czytelności grupy odbiorców wśród uczniów niepełnosprawnych w programie w sposób jednoznaczny wskazano, które grupy uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi są uprawnione do otrzymania pomocy. W takich przypadkach dyrektor szkoły posiadający informację o potrzebie kształcenia specjalnego z powodu niepełnosprawności sprzężonych wskaże, że uczeń jest uprawniony do korzystania z programu ze względu na rodzaj niepełnosprawności składających się na sprzężenie.

Uczniowie niepełnosprawni, o których mowa powyżej, z wyłączeniem uczniów słabosłyszących, słabowidzących, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją oraz uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera - mają prawo do otrzymania dofinansowania do zakupu podręczników do kształcenia ogólnego, w tym podręczników do kształcenia specjalnego, lub podręczników do kształcenia w zawodach, dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania. Ponadto, w przypadku uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym dofinansowanie obejmuje także zakup materiałów edukacyjnych, z wyjątkiem uczniów klasy I szkoły podstawowej w przypadku, gdy uczniowie ci korzystają z podręcznika do zajęć z zakresu edukacji: polonistycznej, matematycznej, przyrodniczej i społecznej, zapewnionego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, o którym mowa w art. 22ad ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹⁾.

Oferta tytułów podręczników do kształcenia specjalnego dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, jest wielokrotnie mniejsza, niż odpowiednich tytułów podręczników do kształcenia

ogólnego dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania dla pozostałych uczniów (obecnie dostępne na rynku są jedynie podręczniki do kształcenia specjalnego dopuszczone do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania dla uczniów niesłyszących i z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim).

Do 2009 r. podręczniki te były kupowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i nieodpłatnie przekazywane do szkół i placówek, w których kształcą się ci uczniowie, a następnie wypożyczane im na dany rok szkolny.

Ponieważ uczniowie słabowidzący, niesłyszący, słabosłyszący, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim oraz uczniowie z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność wymieniona wyżej, realizują podstawę programową kształcenia ogólnego i podstawę programową kształcenia w zawodach, tę samą, co ich pełnosprawni rówieśnicy i mogą korzystać z podręczników do kształcenia ogólnego i podręczników do kształcenia w zawodach, dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania dostępnych na rynku, zasadne jest umożliwienie im otrzymania dofinansowania do każdego podręcznika, który zostanie dla nich wybrany zgodnie z art. 22ab ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹⁾.

Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym realizują odrębną podstawę programową kształcenia ogólnego, do której nie opracowuje się odrębnych podręczników, ze względu na specyficzny charakter ich edukacji oraz indywidualny poziom rozwoju i tempa przyswajania wiedzy. Nauczyciele realizując treści określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego mogą korzystać z podręczników do kształcenia ogólnego dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, w tym podręczników do kształcenia specjalnego, oraz z materiałów edukacyjnych, dostępnych na rynku.

Umożliwienie otrzymania dofinansowania zakupu podręczników do kształcenia ogólnego, w tym podręczników do kształcenia specjalnego, lub podręczników do kształcenia w zawodach, dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz materiałów edukacyjnych – w przypadku uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym, jest stworzeniem warunków równych szans oraz znacząco wpływa na eliminowanie barier o charakterze środowiskowym w dostępie do usług edukacyjnych, nie ograniczając prawa wyboru jedynie do tego podręcznika, który został opracowany specjalnie dla ucznia niepełnosprawnego.

Projekt rozporządzenia określa kwoty górnej granicy wartości udzielanej w ramach programu pomocy dla poszczególnych grup uczniów. Zróżnicowanie wartości kwot dofinansowania wynika z analizy cen kompletu podręczników dostępnych na rynku dla poszczególnych klas i ich wzrostu na kolejnych etapach edukacyjnych. W przypadku zakupu materiałów edukacyjnych – ich koszt został określony na poziomie 225 zł dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, z wyjątkiem uczniów klasy I szkoły podstawowej, dla których kwotę dofinansowania określono na poziomie 175 zł. Uczniowie klasy I szkoły podstawowej w 2014 r. otrzymają dodatkowo dotację celową na zakup materiałów ćwiczeniowych w wysokości 50 zł, zatem całkowite dofinansowanie z budżetu państwa będzie wynosiło również 225 zł.

Wprowadzenie możliwości dofinansowania do zakupu podręczników do kształcenia w zawodach nie spowodowało wzrostu przewidzianego w programie dofinansowania dla ucznia oraz globalnej kwoty środków przewidzianych na realizację programu „Wyprawka szkolna”.

Dofinansowanie dotyczy podręczników do kształcenia ogólnego, w tym podręczników do kształcenia specjalnego, lub podręczników do kształcenia w zawodach, dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, zaś w przypadku uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym również materiałów edukacyjnych, z wyjątkiem uczniów klasy I szkoły podstawowej w przypadku, gdy uczniowie ci korzystają z podręcznika do zajęć z zakresu edukacji: polonistycznej, matematycznej, przyrodniczej i społecznej, zapewnionego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, o którym mowa w art. 22a^d ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹⁾.

W projekcie rozporządzenia określono tryb ubiegania się o przyznanie pomocy. Pomoc w formie dofinansowania zakupu podręczników do kształcenia ogólnego, w tym podręczników do kształcenia specjalnego, lub podręczników do kształcenia w zawodach, dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, oraz zakupu materiałów edukacyjnych, przyznaje się na wnioski rodziców ucznia (prawnych opiekunów, rodziców zastępczych), pełnoletniego ucznia, nauczyciela, pracownika socjalnego lub innej osoby, za zgodą przedstawiciela ustawowego lub rodziców zastępczych. Wniosek składa się do dyrektora szkoły, do której uczęszcza lub będzie uczęszczał uczeń. Grupa podmiotów, które mogą wystąpić z wnioskiem o dofinansowanie wyczerpuje zakres osób mających wiedzę o sytuacji materialnej dziecka. Przyczyny osobiste rodziców lub problemy z prawidłowym wypełnianiem funkcji rodzicielskiej mogą być powodem rezygnacji z osobistego występowania z prośbą o pomoc lub mogą być przyczyną niedopełnienia formalności związanych z przygotowaniem stosownego wniosku.

W takich sytuacjach rolę wnioskodawcy spełniają inne osoby wskazane w projekcie rozporządzenia.

W projekcie przewiduje się dodatkową pulę środków na dofinansowanie zakupu podręczników dla uczniów z rodzin, które nie spełniają kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, a które ze względu na uzasadnione przypadki i ocenę indywidualnej sytuacji życiowej rodziny wymagają pomocy w formie dofinansowania zakupu podręczników. Sytuacje, które mogą stać się podstawą do podjęcia przez dyrektora szkoły decyzji o przyznaniu pomocy określa art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. W grupie uzasadniającej szczególne sytuacje życiowe znajduje się m.in. sieroctwo, bezdomność, ciężka choroba, przemoc w rodzinie, alkoholizm, narkomania, zdarzenia losowe itp. Wniosek powinien zawierać uzasadnienie ubiegania się o pomoc. Gmina na podstawie informacji o liczbie zgłoszonych wniosków ze względu na uzasadnione przypadki, przekazanej przez dyrektorów szkół, podejmuje decyzję o liczbie uczniów uprawnionych do otrzymania pomocy w poszczególnych szkołach, z zastrzeżeniem, iż liczba uczniów, którym udzielono pomocy w tym trybie nie może przekroczyć 5% ogólnej liczby uczniów klas objętych programem zamieszkujących na terenie danej gminy. Podział środków, który jest odzwierciedleniem liczby złożonych wniosków dokonuje się na poziomie gminy i zapobiega ich nieefektywnemu lokowaniu w szkołach. Należy pamiętać, że nawet w tym przypadku dyrektor szkoły ma prawo udzielić pomocy z uwzględnieniem lokalnych potrzeb i możliwości, zatem nie zawsze rodzina spełniająca ww. kryterium otrzyma dofinansowanie.

Analogiczne rozwiązanie przyjęto dla uczniów szkół prowadzonych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Po analizie wniosków i w ramach przyznanej przez gminę liczby uczniów objętych pomocą ze względu na uzasadnione przypadki dyrektor szkoły przyznaje pomoc w formie dofinansowania zakupu podręczników uczniom zgłoszonym ze względu na uzasadnione przypadki. W sytuacji większej liczby wniosków niż limit liczby uczniów, otrzymany odpowiednio od wójta gminy, burmistrza lub prezydenta miasta, właściwego dla siedziby szkoły, dyrektor szkoły podejmuje decyzję w oparciu o uzasadnienie dołączone do wniosku.

Projekt przewiduje, że do wniosku o udzielenie pomocy w formie dofinansowania zakupu podręczników należy dołączyć zaświadczenie o wysokości dochodów. Jednocześnie dopuszcza się, w uzasadnionych sytuacjach, możliwość dołączenia – zamiast zaświadczenia o wysokości dochodów - oświadczenia o wysokości dochodów. Zdarzają się bowiem sytuacje, gdy niemożliwe jest uzyskanie zaświadczenia o wysokości dochodów, np. osoba nie pracuje, a jeszcze nie otrzymała świadczeń z pomocy społecznej lub samotnie wychowując dziecko nie pracuje i pozostaje na utrzymaniu rodziców lub innych krewnych.

Jednocześnie projekt przewiduje, że w przypadku osoby korzystającej ze świadczeń rodzinnych w formie zasiłku rodzinnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego, można przedłożyć - zamiast zaświadczenia o wysokości dochodów - zaświadczenie o korzystaniu ze świadczeń rodzinnych w formie zasiłku rodzinnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego. Osoba, która posiada już zaświadczenie o korzystaniu ze świadczeń z pomocy społecznej nie musi starać się o uzyskanie zaświadczenia o wysokości dochodów.

Należy zwrócić uwagę, że w 2014 r., biorąc pod uwagę liczbę uczniów zgłaszających się do pomocy w formie dofinansowania do zakupu podręczników zrezygnowano z kryterium dochodowego opartego na ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej na rzecz dochodu zawartego w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

W projekcie przewiduje się także dodatkową pulę środków na dofinansowanie zakupu podręczników dla uczniów słabowidzących, niesłyszących, słabosłyszących, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność wymieniona wyżej, posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 71b ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, uczęszczających w roku szkolnym 2014/2015 do szkół dla dzieci i młodzieży: szkół podstawowych, z wyjątkiem klasy I, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, tj. zasadniczych szkół zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników, szkół specjalnych przysposabiających do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, lub do ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia, z wyjątkiem klasy I, ogólnokształcących szkół muzycznych II stopnia, ogólnokształcących szkół sztuk pięknych, ogólnokształcących szkół baletowych lub liceów plastycznych, bez względu na kryterium dochodowe.

W przypadku podjęcia decyzji o skorzystaniu z pomocy przeznaczonej dla ww. uczniów, posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 71b ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, rodzic, przedkładając kopię ww. orzeczenia, wskazuje na uprawnienie do otrzymania przez ucznia pomocy z programu. W tym przypadku nie ma podstaw do żądania od rodziców udokumentowania ich dochodów.

W zależności od tego czy uczeń korzysta z podręczników przeznaczonych do kształcenia ogólnego dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania (z wyłączeniem podręczników do kształcenia specjalnego dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania), czy wyłącznie z podręczników do kształcenia specjalnego dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do

spraw oświaty i wychowania, zakres dofinansowania będzie wynosił od 175 zł do 770 zł. Dofinansowanie nie obejmuje natomiast podręcznika do zajęć z zakresu edukacji: polonistycznej, matematycznej, przyrodniczej i społecznej, zapewnionego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, o którym mowa w art. 22a ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹⁾.

Kwota dofinansowania do podręczników nie będzie podnoszona w 2014 r. Zebrane dane o średniej wartości dofinansowania wskazują na wystarczające kwoty przewidziane w programie, tym bardziej, że w przypadku klas III szkół ponadgimnazjalnych część podręczników zakupionych w poprzednim roku szkolnym jest wykorzystywana również w kolejnej klasie.

W przypadku zakupu materiałów edukacyjnych dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz z niepełnosprawnością sprzężoną, gdy jedną z niepełnosprawności jest upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym uczęszczającym do klas I szkoły podstawowej kwota 175 zł stanowi różnicę pomiędzy wysokością pomocy udzielanej uczniom w 2013 r. tj. 225 zł a wysokością dotacji na zakup materiałów ćwiczeniowych dla uczniów wynoszącą 50 zł na ucznia. Oznacza to utrzymanie łącznego dofinansowania z budżetu państwa na ucznia do łącznej kwoty 225 zł, tj. na poziomie z 2013 r.

W programie przewidziano dofinansowanie zarówno dla uczniów, którzy korzystają z podręczników do kształcenia ogólnego, w tym podręczników do kształcenia specjalnego, lub podręczników do kształcenia w zawodach, dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra do spraw oświaty i wychowania oraz materiałów edukacyjnych.

W przypadku uczniów słabosłyszących, słabowidzących, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją oraz autyzmem, w tym z zespołem Aspergera - ze względu na brak podręczników przeznaczonych do kształcenia specjalnego dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, będą oni korzystali wyłącznie z dofinansowania do wysokości pomocy przewidzianej dla podręczników do kształcenia ogólnego lub podręczników do kształcenia w zawodach, dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

W przypadku uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym dopuszcza się możliwość dofinansowania również na zakup materiałów edukacyjnych (np. kart pracy, ćwiczeń rewalidacyjnych, książek pomocniczych).

Podmiotem odpowiedzialnym za ustalenie terminów składania wniosków jest odpowiednio wójt gminy, burmistrz lub prezydent miasta, właściwy ze względu na

siedzibę szkoły. W przypadku ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia, ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia, ogólnokształcącej szkoły sztuk pięknych, ogólnokształcącej szkoły baletowej oraz liceum plastycznego, prowadzonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego – termin ustala minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. W przypadku szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa – termin składania wniosków ustala minister właściwy do spraw rolnictwa.

Zebranie przez Ministerstwo Edukacji Narodowej szacunkowych danych o liczbie uprawnionych do otrzymania pomocy oraz przekazanie środków finansowych w dwóch transzach pozwala na racjonalne wykorzystanie środków przeznaczonych na realizację programu.

Ponadto projekt rozporządzenia określa, kto i w jaki sposób dokonuje przekazania środków na realizację programu. Szczegółowe określenie zadań dla uczestniczących w programie podmiotów powoduje sprawną realizację działań przez przedstawicieli administracji publicznej.

Dyrektor szkoły zobowiązany jest do sporządzenia listy uczniów uprawnionych do otrzymania pomocy w formie dofinansowania zakupu podręczników. Sporządzenie listy zgodnie z kryteriami programu równoznaczne jest z zakwalifikowaniem uczniów do grupy uprawnionych do otrzymania pomocy.

Dotację na dofinansowanie zakupu podręczników dla uczniów objętych programem, z wyłączeniem uczniów szkół prowadzonych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, otrzymuje gmina właściwa dla miejsca siedziby szkoły.

Gmina przekazuje środki na wypłatę pomocy dla uczniów szkół, dla których jest organem prowadzącym na rachunek bankowy szkoły. Koszty zakupu podręczników po przedłożeniu dowodu zakupu, zwraca rodzicom (prawnym opiekunom, rodzicom zastępczym) lub pełnoletnim uczniom dyrektor szkoły.

W przypadku uczniów ze szkoły, dla której organem prowadzącym jest jednostka samorządu terytorialnego inna niż gmina, minister właściwy do spraw środowiska, Minister Obrony Narodowej, osoba prawna niebędąca jednostką samorządu terytorialnego lub osoba fizyczna, uczniowie otrzymują zwrot dofinansowania do zakupu podręczników odpowiednio od wójta, burmistrza, prezydenta miasta, właściwego ze względu na siedzibę szkoły.

W przypadku ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia, ogólnokształcących szkół muzycznych II stopnia, ogólnokształcących szkół sztuk pięknych, ogólnokształcących szkół baletowych oraz liceów plastycznych, prowadzonych przez

ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, środki na dofinansowanie zakupu podręczników przekazuje minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego na rachunek bankowy szkoły.

W przypadku szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa, środki na dofinansowanie zakupu podręczników przekazuje minister właściwy do spraw rolnictwa na rachunek bankowy szkoły.

Dowodem zakupu jest imienna faktura VAT, rachunek, paragon lub oświadczenie o zakupie podręczników, w przypadku uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym również materiałów edukacyjnych, z zawartą informacją, iż opisane wydatki rozliczone zostały tylko w ramach programu lub nie zostały rozliczone w ramach innego programu pomocy uczniom.

Ponadto utrzymuje się konieczność zawarcia w oświadczeniu informacji o rozliczeniu wydatków tylko z jednego źródła. Wyklucza się w ten sposób możliwość przedstawienia potwierdzenia wydatków w formie faktury na zakup podręczników, w przypadku uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym również materiałów edukacyjnych finansowanych np. w ramach wydatków ze stypendium szkolnego i jednocześnie oświadczenia o zakupie tych samych podręczników z programu „Wyprawka szkolna”.

Projekt rozporządzenia określa także możliwość zwrotu kosztów zakupu podręczników na podstawie potwierdzenia zakupu podręczników, w przypadku uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym również materiałów edukacyjnych, wystawionego przez podmiot (np. radę rodziców), który dokonał zakupu dla grupy uczniów. Potwierdzenie zakupu powinno zawierać: imię i nazwisko ucznia, klasę, do której uczeń będzie uczęszczał, adres szkoły, wykaz zakupionych podręczników, w przypadku uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym również materiałów edukacyjnych, kwotę zakupu, datę zakupu i czytelny podpis podmiotu, który dokonał zakupu. Potwierdzenie wystawia się na podstawie faktury VAT oraz listy uczniów, dla których dokonano zakupów. Powyższe rozwiązanie jest wynikiem zaobserwowanej, po doświadczeniach związanych z obsługą programu w ubiegłych latach, potrzeby poszerzenia działań dotyczących sposobu nabywania podręczników. Podczas zakupu dla grupy uczniów podręczników i materiałów edukacyjnych tego samego rodzaju w określonym wydawnictwie lub księgarni podmiot zamawiający np. rada rodziców, rodzic, nauczyciel otrzymuje fakturę bez wyszczególnienia wszystkich

osób, dla których zakupiono podręczniki i materiały edukacyjne. Zatem podmiot dokonujący zakupu nie ma możliwości przekazania indywidualnym odbiorcom imiennych faktur, które staną się podstawą do zwrotu poniesionych kosztów w ramach programu.

Częstą praktyką w szkołach jest zamawianie bezpośrednio u wydawcy lub w księgarni podręczników dla grupy uczniów. Działanie to prowadzi do obniżenia kosztów zakupu.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie z dniem następującym po dniu jego ogłoszenia, ze względu na ważny interes społeczny. Rodzice uczniów oraz uczniowie rozpoczynający naukę od dnia 1 września 2014 r. już w okresie ferii letnich podejmują działania zmierzające do zakupu podręczników na dany rok szkolny, rozkładając tym samym ponoszone wydatki na kolejne miesiące. Termin wejścia w życie niniejszego rozporządzenia we wskazanym terminie pozwoli oraz ułatwi rodzicom uczniów lub pełnoletnim uczniom na szybsze zapoznanie się z określoną w projekcie rozporządzenia formą i zakresem pomocy, trybem postępowania w sprawie otrzymania pomocy, tj. z kryteriami ubiegania się o pomoc, wysokością pomocy oraz niezbędnymi dokumentami potrzebnymi do otrzymania wsparcia ze strony państwa, a także pozwoli na zgromadzenie wszystkich odpowiednich dokumentów. Dodatkowo, szybkie wejście w życie rozporządzenia pozwoli na przyjęcie przez samorządy uchwał dotyczących realizacji programu na terenie poszczególnych gmin przed rozpoczęciem roku szkolnego, co powinno przyspieszać wypłatę pomocy osobom zainteresowanym. Wejście w życie rozporządzenia z dniem następującym po dniu jego ogłoszenia wynika więc z konieczności pilnego przystąpienia do realizacji zadania w zakresie pomocy w formie dofinansowania zakupu podręczników lub materiałów edukacyjnych.

Ponadto, zasady demokratycznego państwa prawa nie stoją na przeszkodzie, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie w ww. terminie.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

<p>Nazwa projektu : Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników i materiałów dydaktycznych</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Edukacji Narodowej Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Przemysław Krzyżanowski</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Cezary Zawistowski, 22/34 74 120, e-mail: cezary.zawistowski@men.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 28.05.2014 r.</p> <p>Źródło: Inicjatywa własna</p> <p>Nr w wykazie prac : RD329</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Ministerstwo Edukacji Narodowej już od 12 lat realizuje Rządowy program pomocy uczniom „Wyprawka szkolna”. Podstawą realizacji programu w 2013 r. była uchwała Rady Ministrów Nr 125/2013 z dnia 12 lipca 2013 r. w sprawie Rządowego programu pomocy uczniom w 2013 r. „Wyprawka szkolna” oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 lipca 2013 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników i materiałów dydaktycznych (Dz. U. poz. 818) wydane na podstawie ww. uchwały

W 2013 r., zgodnie z założeniami programu w budżecie Państwa wyodrębniono środki w wysokości 179 496 025 zł, z których na wniosek poszczególnych wojewodów oraz ministrów uruchomiono 119 820 590 zł. Zgodnie ze sprawozdaniami przesłanymi przez wojewodów oraz ministerstwa, ostatecznie wydatkowano środki w wysokości 98 046 604,18 zł, co stanowi 81,83% środków uruchomionych. Z programu skorzystało 79 999 uczniów klasy pierwszej, 140 565 uczniów klas II-III, 67 587 uczniów klas V oraz 32 030 uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych oraz 65 773 uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego.

Należy podkreślić, że program „Wyprawka szkolna” realizuje jedno z priorytetowych zadań Państwa, jakim jest likwidacja ubóstwa i społecznego wykluczenia. Program polegający na dofinansowaniu zakupu podręczników dla uczniów jest elementem systemu działań mających na celu zmniejszenie różnic edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży występujących ze względu na czynnik ekonomiczny. Jest on również odpowiedzią na postanowienia Konwencji o Prawach Dziecka (art. 2 i 27).

Finansowe obciążenia rodzin związane z edukacją dzieci potwierdzają m.in. badania CBOS z 2013 r., w których stwierdza się, że:

„W tym roku szkolnym (2013/2014) rodzice, którzy mają dzieci uczęszczające do szkoły podstawowej, gimnazjum, szkoły średniej lub zawodowej, wydali na zaspokojenie potrzeb związanych z rozpoczęciem nowego roku szkolnego (podręczniki, przybory szkolne, mundurki, obowiązkowe opłaty – np. za ubezpieczenie, czesne, internat, stancję) średnio 1 199 złotych, co stanowi 107% kwoty zeszłorocznej. Tak jak w ubiegłym roku wydatki większości (61%) rodziców nie przekroczyły 1 000 złotych (mediana), tyle też na potrzeby dzieci związane z rozpoczęciem roku szkolnego wydawano najczęściej (wartość modalna wynosi 1000 złotych, a wymieniło ją 23% rodziców). [...] Wysokość kwot przeznaczonych przez rodziców na potrzeby edukacyjne swoich dzieci zależy od liczby uczniów w rodzinie. W przypadku rodzin z jednym dzieckiem wydatki wyniosły średnio 899 złotych, natomiast w przypadku rodzin z co najmniej trójką potomstwa uczęszczającego do wymienionych szkół – 2 250 złotych.”¹⁾

¹⁾ Komunikat z badań „Wydatki rodziców na edukację dzieci w roku szkolnym 2012/2013”, Warszawa, październik 2013 r.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Celem programu jest wyrównywanie szans edukacyjnych i wspieranie rozwoju edukacyjnego uczniów przez dofinansowanie zakupu podręczników (w przypadku uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym – także zakupu materiałów edukacyjnych).

Pomocą w formie dofinansowania zakupu podręczników do kształcenia ogólnego lub podręczników do kształcenia w zawodach, dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, obejmuje się uczniów uczęszczających w roku szkolnym 2014/2015 do klas II, III lub VI szkoły podstawowej, klas II, III lub VI ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia, klasy III szkoły ponadgimnazjalnej: zasadniczej szkoły zawodowej, liceum ogólnokształcącego lub technikum, klasy VI ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia, klasy VI ogólnokształcącej szkoły sztuk pięknych, klasy III liceum plastycznego, klasy III lub IX ogólnokształcącej szkoły baletowej. Uczniowie klasy I szkoły podstawowej i klasy I ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia, uczestniczący do tej pory w programie, od 2014 r. będą otrzymywać bezpłatny podręcznik do zajęć z zakresu edukacji: polonistycznej, matematycznej, przyrodniczej i społecznej, zapewniony przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, zgodnie z art. 22ad ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty²⁾ - finansowany z budżetu państwa – poza programem „Wyprawka szkolna”.

W 2014 r. programem będą objęci także uczniowie słabowidzący, niesłyszący, słabosłyszący, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym oraz uczniowie z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność wymieniona wyżej, posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 71b ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), uczęszczający w roku szkolnym 2014/2015 do szkół dla dzieci i młodzieży: szkół podstawowych, z wyjątkiem klasy I, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych: zasadniczych szkół zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników lub szkół specjalnych przysposabiających do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, lub do ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia, z wyjątkiem klasy I, ogólnokształcących szkół muzycznych II stopnia, ogólnokształcących szkół sztuk pięknych, liceów plastycznych lub ogólnokształcących szkół baletowych. W 2014 r. do programu włączeniu zostali uczniowie słabosłyszący, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera. Ww. uczniowie zwiększą liczbę odbiorców programu o ok. 25 tys. dzieci. Tym samym program obejmuje pomocą wszystkich uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, z wyjątkiem uczniów niewidomych, dla których podręczniki zapewnione są w odrębnym trybie.

W przypadku uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym, którzy w roku szkolnym 2014/2015 będą uczęszczać do klasy I szkoły podstawowej przewiduje się dofinansowanie wyłącznie na zakup materiałów edukacyjnych, w przypadku kiedy uczniowie ci nie będą korzystać z podręcznika do zajęć z zakresu edukacji: polonistycznej, matematycznej, przyrodniczej i społecznej w klasach, zapewnionego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, o którym mowa w art. 22ad ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty²⁾.

Szacuje się, że w roku szkolnym 2014/2015 pomoc w ramach programu otrzyma ok. 488 tys. dzieci i młodzieży.

Na realizację programu zaplanowano ok. 158 mln zł, ze środków rezerwy celowej budżetu państwa poz. 26 „Środki na zadania w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży oraz 6.000 tys. zł na zadania związane z bezpieczną i przyjazną szkołą”

Wprowadzenie nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego wiąże się z koniecznością dopuszczenia do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania nowych podręczników dla uczniów rozpoczynających naukę w klasie VI szkoły podstawowej, w klasie VI ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia, w klasie III szkoły ponadgimnazjalnej: zasadniczej szkoły zawodowej, liceum ogólnokształcącego i technikum, w klasie VI ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia, w klasie VI ogólnokształcącej szkoły sztuk pięknych, w klasie III liceum plastycznego, w klasie III lub IX ogólnokształcącej szkoły baletowej. W wymienionych typach szkół artystycznych realizuje się zarówno kształcenie ogólne w zakresie odpowiednio szkoły podstawowej i szkoły ponadgimnazjalnej, jak i kształcenie artystyczne.

²⁾ Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 2315).

W roku szkolnym 2014/2015 dodatkowym komponentem realizowanym w ramach Rządowego programu pomocy uczniom „Wyprawka szkolna” jest możliwość dofinansowania zakupu podręczników do kształcenia w zawodach.

Od dnia 1 września 2012 r. w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe, równoległe z nową podstawą programową kształcenia ogólnego, następuje wdrażanie nowej podstawy programowej kształcenia w zawodach, określonej w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184). Wprowadzie, corocznie w budżecie państwa przewidywana jest dotacja przedmiotowa do podręczników szkolnych do kształcenia w zawodach, jednakże dotacja udzielana jest wydawcy, na jego wniosek. Nie wszyscy wydawcy wydający podręczniki do kształcenia zawodowego ubiegają się o taką dotację (w 2013 r. dopuszczono do użytku szkolnego 90 podręczników, z czego wnioski o dotację dotyczyły tylko 32 podręczników).

Analiza realizacji programu „Wyprawka szkolna” z lat 2012 i 2013 wskazuje, że uczniowie ze szkół ponadgimnazjalnych stanowią najmniejszą grupę odbiorców programu. Dodatkowo należy podkreślić, że w III roku nauki w zasadniczych szkołach zawodowych i technikach zmniejsza się liczba przedmiotów ogólnokształcących natomiast wrasta ilość przedmiotów zawodowych, w związku z czym wprowadza się dla uczniów uczęszczających do szkół prowadzących kształcenie zawodowe możliwość dofinansowania również zakupu podręczników do kształcenia w zawodach. Rozszerzenie katalogu wydatków nie będzie skutkowało zwiększeniem środków na dofinansowanie dla uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe na zakup podręczników, uczniowie ci zyskają natomiast możliwość szerszego wyboru podręczników, które zostaną dofinansowane ze środków programu „Wyprawka szkolna”. Wprowadzone rozszerzenie programu powinno zwiększyć jego atrakcyjność dla uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe oraz spowodować większe zainteresowanie pomocą udzielaną przez Państwo uczniom.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

ANGLIA, WALIA I IRLANDIA PÓŁNOCNA³

W Anglii, Walii i Irlandii Północnej podręczniki znajdują się jedynie w ofercie wydawnictw komercyjnych, a ich publikacja nie wymaga uprzedniego zatwierdzenia treści przez ministerstwo. Za wybór odpowiedniej książki odpowiedzialni są nauczyciele, jednak ich decyzja musi uzyskać akceptację nauczyciela-koordynatora danego zespołu przedmiotowego oraz dyrektora szkoły. *Szkoły publiczne gwarantują swoim uczniom darmowe pomoce dydaktyczne (podręczniki i ćwiczenia); Podręczniki, które są finansowane z budżetu państwa pozostają jednak własnością szkoły i są oddawane do użytku uczniom jedynie na czas roku szkolnego.*

BELGIA FRANCUSKOJĘZYCZNA

W Belgii Francuskojęzycznej publikowaniem podręczników zajmują się prywatne wydawnictwa i to one ponoszą wszelkie związane z tym koszty. *Jedynie materiały udostępniane w Internecie przez Ministerstwo Edukacji finansowane są z budżetu państwa.* Lista obowiązujących podręczników nie jest z góry narzucana - szkoła ma swobodę wyboru najlepszych jej zdaniem pozycji, muszą one jednak być zgodne z podstawą programową. Z uwagi na bogatą ofertę alternatywnych podręczników, decydując się na zakup wytypowanej przez ministerstwo publikacji szkoła uzyskuje zazwyczaj od państwa zwrot kosztów. *W placówkach publicznych podręczniki przekazywane są uczniom za darmo natomiast w szkołach niepublicznych dofinansowanych ze środków publicznych rodzice zobowiązani są zaopatrzyć dzieci w materiały edukacyjne na własny koszt (istnieje również możliwość nabycia używanych podręczników).*

CYPR

Na Cyprze treść podręczników przygotowana jest przez grupę ekspertów -inspektorów, nauczycieli i wykładowców akademickich z Ośrodka ds. Programów Szkolnych, działającego przy Instytucie Pedagogiki. Publikowaniem materiałów zajmują się niezależne wydawnictwa, w tym również kilka międzynarodowych. Wyboru książek znajdujących się na liście publikacji zatwierdzonych do użytku w szkole dokonują inspektorzy i komisja pod nadzorem Ministerstwa Edukacji i Kultury. Podczas oceny materiałów edukacyjnych uwzględniane są takie czynniki jak: zawartość merytoryczna, szata graficzna, poziom trudności oraz cena. W przypadku większości przedmiotów w całym kraju stosuje się wskazany przez ministerstwo jeden podstawowy podręcznik. Nauczyciele mogą jednak posługiwać się dodatkowymi pomocami naukowymi spełniającymi wymagania cypryjskiego programu nauczania. Często korzysta się również z podręczników greckich. *Wszelkie koszty związane z wydawaniem podręczników*

³ Wszystkie informacje pochodzą z publikacji EURYDIS „PODRĘCZNIKI SZKOLNE W EUROPIE - Publikacja, zatwierdzenie i finansowanie” Warszawa, październik 2013 r.

pokrywane są z budżetu państwa. Uczniowie wszystkich szkół publicznych na Cyprze mają zagwarantowane bezpłatne podręczniki, jednak niektóre z nich muszą zostać zwrócone placówkom edukacyjnym przed końcem roku szkolnego. Dodatkowo uczniowie szkół podstawowych otrzymują darmowy zestaw artykułów papierniczych.

CZECHY

W Czechach przygotowaniem materiału zawartego w podręcznikach zajmują się niezależni autorzy, którzy następnie sami zgłaszają się do wybranego przez siebie wydawnictwa. Przyjęte do druku książki muszą zawierać treści zgodne z założeniami obowiązującej ustawy o szkolnictwie, ramowym programem nauczania oraz innymi regulacjami prawnymi. Od tego momentu wszelkie koszty związane z publikacją pokrywa wydawnictwo. Utworzona została lista podręczników zaakceptowanych do użytku w szkole, którą znaleźć można w biuletynie Ministerstwa Szkolnictwa, Młodzieży i Sportu. Wybierając pozycje wymienione w spisie, szkoła zazwyczaj uzyskuje zwrot kosztów zakupu podręczników. Decyzję o użyciu konkretnych materiałów dydaktycznych podejmuje dyrektor szkoły. Ponieważ w Czechach oferta podręczników jest zróżnicowana, w sprzedaży znajduje się wiele publikacji nie posiadających oficjalnego zatwierdzenia. Władze szkoły mają prawo wybrać taką pozycję pod warunkiem, że spełnia ona wszystkie wymagania wyszczególnione w programie nauczania. *Koszty nabycia podręczników pokrywane są zazwyczaj z budżetu państwa. Dzieci uczęszczające do klasy przygotowawczej oraz pierwszej klasy szkoły podstawowej dostają książki na własność, natomiast uczniowie starszych roczników zobowiązani są oddać wypożyczone materiały najpóźniej do końca roku szkolnego. W przypadku dzieci uczęszczających do szkół średnich (po zakończeniu obowiązku nauki) wszelkie wydatki związane z kupnem podręczników ponoszą rodzice. Wyjątek stanowią jedynie uczniowie niepełnosprawni oraz pochodzący z rodzin defaworyzowanych, którym wypożycza się nieodpłatnie podręczniki i pomoce naukowe.*

FINLANDIA

W Finlandii znajduje się pięć głównych wydawnictw, które specjalizują się w sprzedaży podręczników. To właśnie one pokrywają wszelkie koszty związane z procesem publikacji. Wyjątek stanowią materiały dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, dzieci imigrantów, uczniów posługujących się rzadkimi językami oraz dzieci z mniejszości religijnych. Zestaw podstawowych podręczników nie jest narzucany ogólnie, dlatego też za ich zawartość merytoryczną odpowiedzialni są eksperci z zakresu różnych dziedzin nauki współpracujący z poszczególnymi domami wydawniczymi, nie zaś ministerstwo. Decyzję o doborze odpowiedniej publikacji podejmuje nauczyciel. Ponieważ każde z wydawnictw oferuje średnio 5 różnych pozycji z danej dziedziny, jedynym wymogiem względem nauczyciela jest wybranie podręcznika zgodnego z wytycznymi szkoły, a tym samym z krajową podstawą programową i odpowiednim ustawodawstwem. Rodzice na ogół nie biorą udziału w typie podejmowaniu decyzji o wyborze podręcznika. *Nie ponoszą też żadnych kosztów związanych z kupnem podręczników dla uczniów tzw. długiej szkoły podstawowej obejmującej też szkołę średnią I stopnia (ISCED 1 i 2), gdyż za ich zapewnienie odpowiedzialne są szkoły. Ponadto dzieciom zagwarantowany jest zestaw darmowych artykułów papierniczych. Natomiast uczniowie szkoły średniej II stopnia mogą nabyć niezbędne materiały we własnym zakresie lub wypożyczyć je ze szkoły.*

GRECJA

Zgodnie z ustawą z 2011 roku jednostką odpowiedzialną za publikację podręczników w Grecji jest Instytut Informatyki i Prasy - Diofantus. W związku z tym na rynku edukacyjnym nie funkcjonują żadne wydawnictwa międzynarodowe. Za treść materiałów dydaktycznych odpowiada podległy ministerstwu edukacji i ministerstwu kultury Instytut Polityki Oświatowej. Podręczniki zatwierdzane są na poziomie centralnym. W całym kraju obowiązuje jeden zestaw podstawowych materiałów edukacyjnych. Wyjątek stanowią jedynie podręczniki do nauczania języków obcych, jednak muszą to być pozycje znajdujące się na sporządzonej przez ministerstwo liście. *Wszelkie wydatki związane z publikacją podręczników pokrywane są z budżetu państwa. Jednocześnie wszystkie podręczniki wydawane przez Instytut Diofantus zapewniane są uczniom przez ministerstwo. Rodzice zmuszeni są do nabycia podręczników we własnym zakresie jedynie w przypadku wysłania dziecka do szkoły prywatnej.*

HISZPANIA

Na hiszpańskim rynku podręczników obecne są zarówno prywatne - krajowe, jak i międzynarodowe, wydawnictwa edukacyjne, przy czym pozycje znajdujące się w ofercie tych pierwszych nie podlegają ocenie władz edukacyjnych. Wszelkie koszty związane z pojawieniem się nowego podręcznika pokrywane są zazwyczaj przez wydawnictwa, choć zdarza się, że niektóre wspólnoty autonomiczne, posługujące się, obok hiszpańskiego, innym językiem urzędowym wspierają finansowo publikację materiałów dydaktycznych promujących ich lokalny język. W Hiszpanii podręczniki nie są obowiązkową pomocą naukową, w związku z tym w niektórych szkołach nie są one stosowane.

Z uwagi na brak listy podręczników zaakceptowanych do użytku w szkole, wybór materiałów jest indywidualną sprawą każdej instytucji edukacyjnej. Ważne jest jednak, aby książki spełniały ogólne założenia podstaw programowych dla ucznia w danym wieku. Przy doborze odpowiednich materiałów nauczycielom pomaga rada szkoły, rodzice nie mają wkładu w podejmowanie tego typu decyzji. *Przyjęte jest, że zazwyczaj to rodzice lub prawni opiekunowie dziecka zapewniają mu dostęp do podręczników. Władze edukacyjne Wspólnot Autonomicznych wspierają rodziny uczniów poprzez system dofinansowania na zakup podręczników. W przypadku niektórych Wspólnot Autonomicznych, takich jak Madryt, uczniowie pochodzący z rodzin społecznie i ekonomicznie defaworyzowanych obejmowani są szkolnym programem wypożyczania materiałów edukacyjnych. W niektórych wspólnotach, np. w Estremadurze, wypożyczone podręczniki są uznawane za obowiązujące na okres minimum 4 lat.*

HOLANDIA

Większość wydawnictw naukowych w Holandii oferuje podręczniki opracowane na podstawie różnych metod nauczania, dlatego też odpowiedzialność za wartość merytoryczną materiału dydaktycznego spoczywa na samym wydawnictwie, nie zaś na ministerstwie. Szkoły samodzielnie dobierają zestawy podręczników adekwatne dla wybranego programu kształcenia, często pozostawiając w tej kwestii autonomię samym nauczycielom. Z tego względu placówki edukacyjne podlegają stałej ocenie Inspektoratu Jakości Kształcenia. *Uczniom szkół podstawowych i średnich darmowe podręczniki zapewnia szkoła i to do niej należy decyzja czy dzieci dostaną książki na własność, czy też będą im wypożyczone.*

ISLANDIA

W Islandii publikacją podręczników zajmuje się państwowe wydawnictwo The National Centre for Education Materials (Narodowe Centrum Materiałów Edukacyjnych), podlegające Ministerstwu Edukacji, Nauki i Kultury w Reykjavíku. Koszty publikacji podręczników są pokrywane z budżetu państwa. NCEM zapewnia materiały edukacyjne wszystkim uczniom w wieku od 6 do 16 lat. Treści zawarte w podręcznikach opracowywane są przez samo wydawnictwo, jednak muszą one być zgodne z programem nauczania przygotowanym przez ministerstwo. Zdarza się, że niektórzy nauczyciele przygotowujący materiał do publikacji przez NCEM testują go na grupie swoich uczniów, choć nie jest to regułą. Mimo iż islandzki rynek podręczników jest stosunkowo ograniczony, nauczyciele mogą korzystać z materiałów w różnym formacie (audio, video, programy multimedialne). *Darmowy zestaw podręczników zgodnych z podstawą programową jest przekazywany uczniom przez NCEM, dlatego też rodzice nie ponoszą żadnych kosztów związanych z kupnem materiałów dydaktycznych. Zobowiązani są jedynie do zapewnienia dziecku wszelkich dodatkowych materiałów szkolnych m.in. artykułów piśmienniczych.*

ŁOTWA

Na Łotwie publikacją podręczników zajmują się prywatne oraz międzynarodowe wydawnictwa, które, w zależności od sytuacji na rynku, samodzielnie ustalają wysokość ich cen. Szkoły mają prawo wybrać dowolną książkę znajdującą się na liście podręczników zaakceptowanych do użytku w szkole, chociaż nie ponoszą żadnych kar za korzystanie z pozycji niewyszczególnionej w zestawieniu. Wybór podręcznika figurującego na oficjalnej liście gwarantuje odpowiedni zakres materiału oraz jego wysoką jakość, jako że przed zamieszczeniem w spisie każda publikacja oceniana jest przez ekspertów z zakresu pedagogiki i metodyki. Szczególną uwagę zwraca się na prawdziwość zawartych w podręcznikach informacji, zgodność jego treści z programem nauczania oraz jego użyteczność w prowadzeniu zajęć. To nauczyciel wybiera odpowiedni podręcznik, choć decyzja ta wymaga akceptacji dyrektora danej placówki edukacyjnej. *Państwo ponosi wszelkie koszty związane z zaopatrzeniem uczniów w podręczniki, jednak dotyczy to jedynie pozycji zawartych na liście podręczników zatwierdzonych do użytku w szkole. Książki te wykorzystywane są przez szkołę zazwyczaj przez 3 do 5 lat i są używane przez kolejne roczniki uczniów. Jedyne wydatki rodziców wiążą się z kupnem zeszytów ćwiczeń do wszystkich przedmiotów, chociaż ostatnio trwa debata nad możliwością zakupu tych materiałów ze środków budżetowych.*

NIEMCY

W Niemczech funkcjonuje 45 wydawnictw, które specjalizują się w publikacji podręczników szkolnych. Wszystkie podręczniki przeznaczone do użytku w szkole muszą zostać zatwierdzone przez Ministerstwa Edukacji poszczególnych landów. Ocenie podlega zarówno ich jakość, jak i cena. W razie wątpliwości ministerstwo prosi o opinię grupę ekspertów. Na liście podręczników zaakceptowanych do użytku w szkole znajduje się zazwyczaj od 4 do 6 pozycji do danego przedmiotu, spośród których szkoła zobowiązana jest wybrać jedną. W podjęciu decyzji dyrektorowi pomaga zazwyczaj grupa nauczycieli przedmiotu, natomiast zdanie rodziców nie jest brane pod uwagę. *Dzieci uczęszczające do szkół podstawowych kupują własne podręczniki, podczas gdy starsi uczniowie wypożyczają je ze szkoły. Przeciętna trwałość podręcznika wynosi od 4 do 5 lat. Zgodnie z rozporządzeniami wydanymi przez Ministerstwa Edukacji każdego landu, rodzice pokrywają zazwyczaj jedną trzecią kosztów zakupu*

podręcznika, reszta finansowana jest przez wspólnotę związaną z miejscem zamieszkania ucznia. Ponadto rodzice zobligowani są do samodzielnego zakupu wszelkich dodatkowych pomocy naukowych, takich jak np. słowniki.

SŁOWACJA

Na Słowacji podręczniki sprzedawane są przez prywatne wydawnictwa, które samodzielnie decydują o zawartych w nich treściach, jak również pokrywają wszelkie związane z publikacją koszty. Książki muszą zostać zaakceptowane przez Ministerstwo Edukacji, a następnie umieszczone na regularnie aktualizowanej liście podręczników zaakceptowanych do użytku w szkole. Wartość materiału ocenia zespół ekspertów, zwracając szczególną uwagę na zgodność treści z wymaganiami podstawy programowej. Wyboru odpowiedniego podręcznika dokonuje nauczyciel w porozumieniu z całym gronem pedagogicznym, przy czym wskazana książka musi znajdować się w spisie pozycji zatwierdzonych przez ministerstwo. *Ponieważ zakup materiałów dydaktycznych jest w pełni finansowany z budżetu państwa, jedyne co szkoła musi zrobić, to zamówić odpowiednią ilość danego typu podręczników wypełniając formularz na wskazanej stronie internetowej. Nabyte tą drogą pomoce naukowe stanowią własność danej placówki edukacyjnej i są uczniom jedynie wypożyczane na czas roku szkolnego.*

WŁOCHY

Na włoskim rynku podręczników funkcjonuje kilka wydawnictw specjalizujących się w tej dziedzinie. Wydawnictwa koordynują i finansują proces publikacji, chociaż korzystają z dofinansowania z budżetu państwa. Każdy podręcznik musi spełniać wymagania programowe uregulowane przez ministerstwo w rozporządzeniu (nr 41 z 2009 roku). Natomiast nie ma centralnej listy podręczników zatwierdzonych do użytku w szkole. We Włoszech nauczyciele mogą samodzielnie dobierać odpowiednie pomoce naukowe, które następnie zostają zatwierdzone przez grono pedagogiczne danej szkoły. Co 5-6 lat pojawiają się nowe pozycje na rynku podręczników. *Podręczniki dla uczniów szkół podstawowych są darmowe -finansowane są przez władze lokalne, zgodnie z obowiązującymi regulacjami. Natomiast materiały dydaktyczne dla uczniów na dalszych etapach kształcenia są nabywane we własnym zakresie. Dlatego też Ministerstwo Edukacji co roku ustala zakres cen podręczników, narzucając jednocześnie nieprzekraczalny limit wydatków na pełen zestaw książek. Aby dodatkowo ograniczyć wydatki związane z kupnem podręczników, umożliwia się uczniom wypożyczenie materiałów ze szkoły, lub gwarantuje częściowy zwrot poniesionych kosztów.*

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Wojewodowie	16		Wojewodowie koordynują program na szczeblu wojewódzkim dla wszystkich szkół dla dzieci i młodzieży, przez kuratora oświaty.
Gminy	2 479	GUS - TERYT	Realizacja zadań wynikających z programu – koordynacja na szczeblu gminnym, wystąpienie o środki, przekazanie środków do szkół lub wypłata pomocy.
Szkoły	26 214 ogólnodostępnych 2 382 specjalnych	System Informacji Oświatowej (SIO)	Zebranie danych o uczniach, weryfikacja złożonych wniosków, wypłata środków
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	1		Koordynuje program dla prowadzonych przez siebie ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia, ogólnokształcących szkół muzycznych II stopnia, ogólnokształcących szkół sztuk pięknych, liceów plastycznych i ogólnokształcących szkół baletowych,
Szkoły prowadzone przez MKiDN	734	SIO	Zebranie danych o uczniach, weryfikacja złożonych wniosków, wypłata środków
Ministerstwo Rolnictwa	1		Koordynuje realizację programu dla prowadzonych przez siebie szkół rolniczych.
Szkoły prowadzone przez Ministra	88	SIO	Zebranie danych o uczniach, weryfikacja złożonych wniosków, wypłata środków

Rolnictwa			
Uczniowie	Załącznik	SIO	Dofinansowanie do zakupionych podręczników szkolnych.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do konsultacji następującym partnerom społecznym:

1. Zarząd Główny Związku Nauczycielstwa Polskiego;
2. Sekcja Krajowa Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”;
3. Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
4. Forum Związków Zawodowych;
5. Związek Zawodowy „Rada Poradnictwa”;
6. Związek Zawodowy Pracowników Oświaty i Wychowania „Oświata”;
7. Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski;
8. Polska Rada Ekumeniczna;
9. Business Centre Club - Związek Pracodawców;
10. Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”;
11. Związek Rzemiosła Polskiego;
12. Konfederacja Stowarzyszeń Nauczycielskich;
13. Społeczne Towarzystwo Oświatowe;
14. Krajowe Forum Oświaty Niepublicznej;
15. Towarzystwo Wiedzy Powszechnej;
16. Krajowe Porozumienie Rodziców i Rad Rodziców;
17. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty;
18. Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji;
19. Rada Działalności Pożytku Publicznego;
20. Stowarzyszenie Przyjaciół Integracji;
21. Polski Związek Głuchych – Zarząd Główny;
22. Polski Związek Niewidomych – Zarząd Główny.

Ze względu na ważny interes społeczny oraz fakt, że program realizowany jest od 2002 r., z modyfikacjami wprowadzanymi sukcesywnie, które odpowiadały na potrzeby środowiska, zdecydowano o skróceniu konsultacji społecznych ze związkami zawodowymi oraz organizacjami pracodawców do 21 dni. Projekt zostanie również przekazany Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2014 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	158	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	158
budżet państwa	158	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	158
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	-158	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-158
budżet państwa	-158	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-158

JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Źródła finansowania	Na realizację programu zaplanowano 157 319 476 zł, ze środków rezerwy celowej budżetu państwa poz. 26 „Środki na zadania w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży oraz 6.000 tys. zł na zadania związane z bezpieczną i przyjazną szkołą”											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Dla przyjętych wyliczeń dotyczących liczby uczniów objętych programem przyjęto dane z Systemu Informacji Oświatowej. W przypadku kosztów podręczników utrzymano średnie ceny z 2013 r., które stanowiły uśrednioną cenę podręczników używanych do realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego.											
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe												
Skutki												
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	<i>Łącznie (0-10)</i>				
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2014 r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0				
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0				
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	158	0	0	0	0	0	158				
		0	0	0	0	0	0	0				
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa											
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw											
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe											
Niemierzalne												
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projekt rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw. Przekazane w ramach programu środki na dofinansowanie do zakupu podręczników zmniejsza obciążenie budżetów domowych rodzin uczniów objętych programem o 157 319 476 zł w 2014 r.											

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu	
X nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
Komentarz:	
9. Wpływ na rynek pracy	
Projekt rozporządzenia nie będzie miał wpływu na rynek pracy.	
10. Wpływ na pozostałe obszary	
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☒ inne: Wyrównywanie szans edukacyjnych dla uczniów pozostających w trudnej sytuacji materialnej oraz pomoc dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	<p>Zakłada się, że ok. 488 tys. uczniów otrzyma możliwość skorzystania z dofinansowania do podręczników lub materiałów edukacyjnych. Oznacza to, że ww. grupa uczniów, która pozostaje w trudnej sytuacji materialnej będzie mogła korzystać z całej oferty wydawniczej bez konieczności ograniczania wydatków na inne cele rodzinne. Uczniowie otrzymają możliwość posiadania całych kompletów podręczników, bez względu na status materialny. Równocześnie część rodzin spoza kryterium dochodowego będzie mogła ubiegać się o pomoc, w sytuacjach, gdy samodzielnie nie mogą w pełni sprostać nakładom na zakup podręczników. W przypadku uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego zakłada się, że nie będzie miało zastosowania kryterium dochodowe, zaś pomoc zostanie skierowana do uczniów wszystkich klas poszczególnych szkół. Działanie to ma wzmocnić opiekuńczą funkcję państwa wobec rodzin pozostających w szczególnie trudnej sytuacji nie tylko materialnej ale i społecznej.</p>
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego	

Zakłada się przyjęcie projektu rozporządzenia do dnia 10 lipca 2014 r.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Zgodnie z Harmonogramem realizacji programu „Wyprawka szkolna” dane o realizacji programu zostaną do dnia 31 grudnia przekazane przez jednostki samorządu terytorialnego do wojewodów, którzy po sprawdzeniu poprawności danych prześlą je do Ministerstwa Edukacji Narodowej do dnia 31 stycznia 2015 r. Do końca lutego 2015 r. Ministerstwo Edukacji Narodowej przygotowuje sprawozdanie z realizacji programu w 2014 r.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Zestawienie wydatków na uczniów spełniających kryterium dochodowe oraz 5% uczniów spoza ww. kryterium.

KLASA*	Koszty wyprawki				
	z wyłączeniem uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego (art. 71d uso)				
	Koszt kompletu podręczników	Liczba uczniów zgodnie z kryterium dochodowym**	dotatkowe 5%	Liczba uczniów objętych programem	Koszty całkowite
klasa II	225 zł	74 223	17 885	92 108	20 724 300 zł
klasa III	225 zł	70 384	16 960	87 344	19 652 400 zł
klasa VI	325 zł	71 007	17 110	88 117	28 638 025 zł
klasa III LO i Technikum	445 zł	65 493	15 782	81 275	36 167 375 zł
Klasa III ZSZ	390 zł	14 110	3 400	17 510	6 828 900 zł
ogółem	x	295 217	71 137	366 354	112 011 000

* w tym odpowiednie klasy szkół artystycznych

** przyjęto 20,75% uczniów

Zestawienie wydatków uczniów niepełnosprawnych z uwzględnieniem charakterystyki zakupu poszczególnych typów podręczników w roku 2013.
(prognoza na rok szkolny 2014/2015)

Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym z klas I szkoły podstawowej mogą skorzystać z dofinansowania do zakupu materiałów dydaktycznych

Szkoła/klasa	Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym	Koszt dofinansowania	Łączny koszt w programie
Klasy I SP	1 920	175 zł	366 000 zł

Uczniowie szkół specjalnych mogą skorzystać z dofinansowania do zakupu podręczników do kształcenia specjalnego

Szkoła/klasa	niepełnosprawność sprzężona	niestyszący	z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym	Łącznie liczba uczniów	Koszt dofinansowania	Łączny koszt w programie
Klasy II-III SP	357	70	1 524	3 472	770 zł	3 846 920 zł
Klasy IV-VI SP	551	82	1 766	4 161	770 zł	3 203 970 zł
Klasy I-III gimnazjum	639	59	4 446	9 263	607 zł	5 622 641 zł
Szkoła przysposabiająca do pracy	3 017	X	7 925	10 942	225 zł	2 461 950 zł
Razem	4 546	211	17 422	31 959	X	15 135 481 zł

*Zakłada się że w klasach II-III szkoły podstawowej uczy się 2/3 populacji uczniów

Uczniowie szkół specjalnych, którzy nie będą korzystać z dofinansowania do zakupu podręczników do kształcenia specjalnego

Szkola/klasa	niepełnosprawność sprzężona	ślabowidzący	nieściszący	ślabosłyszący	z upośledzeniem w stopniu lekkim	z upośledzeniem w stopniu umiarkowanym lub znacznym	niepełnosprawnością z afazją	z autyzmem w tym z zespołem Aspergera	Liczba uczniów	Kwota dofinansowania	Łączny koszt w programie
Klasy II-III SP*	2 000	79	70	77	1 000	1 000	50	161	4 437	225 zł	998 325 zł
Klasy IV-VI SP	2 500	101	100	99	1 500	1 500	63	209	6 072	325 zł	1 937 400 zł
Klasy I-III gimnazjum	3 000	194	300	244	4 500	2 000	164	75	10 477	350 zł	3 666 950 zł
Klasy I-III LO i T	182	348	402	210	11	x	231	45	1 429	445 zł	635 905 zł
Klasy I-III ZSZ	1 100	100	193	84	9 696	245	119	41	11 578	390 zł	4 515 420 zł
Razem	8 782	822	1 065	714	15 707	4 245	627	531	32 493	x	11 754 000 zł

Uczniowie z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego nieuczący się w szkołach w szkołach specjalnych

Szkola/klasa	niepełnosprawność sprzężona	ślabowidzący	nieściszący	ślabosłyszący	z upośledzeniem w stopniu lekkim	z upośledzeniem w stopniu umiarkowanym lub znacznym	z niepełnosprawnością z afazją	z autyzmem w tym z zespołem Aspergera	łączna liczba uczniów	Kwota dofinansowania	Łączny koszt w programie
Klasy II-III SP*	1 333	979	111	1 231	3 833	877	1 863	1 872	12 099	225 zł	2 722 200 zł
Klasy IV-VI SP	1 794	1 266	144	1 593	5 000	1 134	2 411	2 423	15 765	325 zł	5 123 625 zł
Klasy I-III gimnazjum	2 009	1 573	129	1 972	9 393	1 634	2 071	1 390	20 171	350 zł	7 059 850 zł
Klasy I-III LO i T	412	684	123	1 024	446	0	1 547	650	4 886	445 zł	2 174 270 zł
Klasy I-III ZSZ	93	87	17	183	1 971	34	80	30	2 495	390 zł	973 050 zł
Razem	5 641	4 589	524	6 003	20 643	3 679	7 972	6 365	55 416	x	18 052 995 zł

*Zakłada się że w klasach II-III szkoły podstawowej uczy się 2/3 populacji uczniów